

GRIEVE, DEATH IS WORSHIP, DEATH IS RELIASE, DEATH IS EMPTINESS, DEATH IS REMORSE.

Key words: concept, typology, nominative unites, conceptual metaphoric schemas, interpretative and contextual analysis.

Ольга Заболотская

АКТУАЛИЗАТОРЫ КОНЦЕПТА СМЕРТЬ
В НОВЕЛЛЕДЖ. ГОЛСУОРСИ «ЦВЕТ ЯБЛОНИ»

В статье рассматривается концепт как вербальный и ментальный конструкт, его типология согласно классификации А.Н. Приходько, как логико-теософского концепта (универсального, нерегулятивного, непараметрического ментального образования с абстрактной семантикой) определяется с разных научных подходов сущность концепта, дается его определение за Е.С. Кубряковой; подается характеристика психологического архетипа смерть по типологии, предложенной К. Юнгом, как концептуальной импликации психологического архетипа ТЕМНОТА, по типологии, разработанной Л.И. Белеховой, концепт СМЕРТЬ входит в систему культурных архетипов, символами которого выступает луна, слон, ворон, ночь, смерчь, зима, снег, туман, дым, пепел, пыль, двери, пещера, колодец, низ; раскрывается смысл логико-теософского концепта СМЕРТЬ, имплицированого в метафорических концептуальных схемах: СМЕРТЬ – НЕСЧАСТНАЯ ЛЮБОВЬ, СМЕРТЬ – ЭТО РАСПЛАТА, СМЕРТЬ – ЭТО ПРИНЕСЕНИЕ СЕБЯ В ЖЕРТВУ, СМЕРТЬ – ЭТО ПОТЕРЯ, СМЕРТЬ – ЭТО ГОРЕ, СМЕРТЬ – ЭТО ПОКАЯНИЕ, лексическими единицами разного уровня: unhappy love, payback, grieve, repentance, regret pain, loss, duty, emptiness.

Ключевые слова: концепт, типология, ментальный конструкт, метафорические схемы, лексические единицы, интерпретационно-текстовый анализ.

УДК 81'42

Олена Карабута
(Херсон)

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗМІВ
У МОВІ ЗМІ ХЕРСОНЩИНИ**

У статті з'ясовано особливості мови засобів масової інформації, звернено увагу на те, що у мові ЗМІ простежується загальна тенденція до демократизації публіцистичного стилю, активізується вживання іншомовних слів, підвищується метафоризація, посилюються особистісні риси у мовленні, знижується рівень культури мовлення.

У матеріалах статті стверджується, що сучасний розвиток публіцистики характеризується активним введенням у мовну тканину медіатекстів термінів із різних галузей науки, техніки, медицини, спорту, мистецтва тощо. Зумовлено це тими змінами в економічному, суспільно-політичному, науковому процесі, які провокують появу нових слів, і як наслідок, вони починають функціонувати у мові ЗМІ. Як правило, використання того чи того терміна залежить від того, про яку галузь науки йдеться у публіцистичному тексті.

Однак, далеко не завжди терміни виконують у мас-медійному тексті номінативну функцію, все частіше їх використовують для надання публікаціям емоційного звучання.

У статті проаналізовано функціонування у херсонських інтернет-виданнях термінологічних одиниць таких лексико-семантичних груп, як: спортивна, медична, мистецька. У кожній групі виділено свої тематичні мікрогрупи, з'ясовано, що термінологічна лексика виконує у публіцистичному тексті номінативну функцію, але все

частіше у мові ЗМІ вона детермінологізується й починає виконувати стилістично-експресивну функцію, надаючи публікаціям певного колоритно-емоційного звучання.

Крім того, у статті звернена увага і на вживання професіоналізмів у мові ЗМІ, що містять у собі емоційне забарвлення, і як наслідок, можуть порушувати мовні норми.

Ключові слова: стилістично марковані лексичні одиниці, термін, професіоналізм, емоційне забарвлення.

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується суттєвими змінами в усіх сферах суспільно-політичного життя: соціально-економічній, політичній, державно-правовій, культурній тощо. У часи різких соціальних перетворень закономірно зазнає змін і лексико-семантична система мови, реагуючи на виникнення нових понять, явищ у матеріальному й духовному житті соціуму.

Характерною особливістю мови ЗМІ є те, що в ній представлена лексика з усіх функціональних стилів: наукового, офіційно-ділового, розмовного, художнього, і як наслідок, в ній функціонують різні види лексики, починаючи від термінологічної чи книжної, закінчуючи просторічною лексикою.

О. І. Харитоненко стверджує, що в мовленні сучасних засобів масової інформації простежується загальна тенденція до демократизації публіцистичного стилю, а саме: посилення особистісних рис у мовленні; тяжіння до жаргонізмів, розмовних і просторічних елементів, сленгу; активізація вживання іншомовних слів; підвищена метафоризація, формування нової фразеології; «американізація» мови; вживання великої кількості росіянізмів; зниження рівня культури мовлення [7, с. 52].

На нашу думку, пояснюється це прагненням комунікантів оновлювати арсенал експресивних засобів у медіа-тексті, аби зробити його неординарним, емоційним та переконливим для читачів.

Особливу роль у цьому завданні виконують стилістично марковані лексичні одиниці. У сучасному мовознавстві поняття маркованої лексики, зокрема стилістично маркованої, у своїх працях досліджували такі науковці, як: О. Єфімов, М. Кожина, О. Петрищева, Ю. Скребнєв, Л. Ставицька, О. Тараненко, Н. Хруцька, В. Чабаненко та інші. Вони запропонували кілька принципів характеристики й класифікації маркованих лексичних одиниць (стилістично маркованих, стилістично зумовлених, стилістично забарвлених).

Стилістично забарвлена лексика – слова, що мають відбиток різних функціональних та експресивних стилів [6, с. 23].

Досліджуючи мову херсонських інтернет-видань, ми виявили, що однією з найпоширенішою групою стилістично-маркованої лексики – є термінологічна. Тож, можемо говорити про те, що сучасний розвиток публіцистики характеризується активним введенням у мовну тканину медіа-текстів термінів із різних галузей науки, техніки, медицини, економіки, спорту, мистецтва тощо. Зумовлено це тими змінами в економічному, суспільно-політичному, науковому житті, що провокують появу нових слів, і як наслідок, вони починають функціонувати у мові ЗМІ.

Як правило, використання того чи іншого терміна залежить від того, про яку галузь науки йдеться у публіцистичному тексті. Наприклад, якщо мова йде про спортивні події, то вводиться у текст спортивна термінологія, якщо інформується про досягнення біоінженерів, то наукова та біологічна. Однак, далеко не завжди терміни виконують у мас-медійному тексті номінативну функцію, все частіше їх використовують для надання публікаціям емоційного звучання.

Отже, досліджуючи тексти херсонських інтернет-видань ми виявили такі *терміни таких лексико-семантичних груп*:

1) спортивна, яку можна поділити на такі групи:

– **загальноспортивні терміни**, які вживаються у будь-якому виді спорту: *аутсайдер, гра, гравець, змагання, рекорд, спортсмен чемпіонат*. Наприклад: «За версією організації «BestinKherson» кращим **спортсменом** року є керівник гуртка з дзюдо

дитячо-юнацького клубу фізичної підготовки № 4 Херсонської міської ради Кучеренко Андрій Олександрович» [ПК, 3.01.2018]; «**Спортсмени з різних областей України змагалися в турнірі з гирьового спорту «Битва за Херсон»** [Херсон сіті, 13.02.2018];

- **міжгалузеві спортивні терміни**, які вживаються не у всіх, а у кількох галузях спорту: *ліга, матч, м'яч, офсайд, тайм, удар, фінт, штрафний майданчик*: «**Навіть перебуваючи у меншості на передньому краї, вони реально загрожували воротам «Продексима». І першими відкрили рахунок на початку другого тайму**» [Новий день, 28.02.2018];
- **терміни, притаманні конкретній спортивній галузі**, наприклад, футбольній, боксерській тощо: «**10 лютого в столиці Ірану Тегерані стартував чемпіонат світу FIDE серед жінок, в якому за нокаут-системою виступають 64 шахістки, в тому числі 5 українок**» [Мост, 17.02.2017]. FIDE – міжнародна організація шахістів.

Також у публікаціях ми виявили вживання неологізму «**футболізація**», «**футболізує**», що означає процес розвитку такого виду спорту, як футбол на території Херсонської області. Такий заголовок дібрало херсонське видання: «**Футболізація Херсонщини триває: в Олешках відкрили футбольний майданчик зі штучним покриттям**»; «**Андрій Гордєєв футболізує Херсонщину**» [ПК 27.03.2018].

2) **медична лексика**. Здебільшого у херсонських інтернет-виданнях використовують терміни із царини медицини, які відомі кожному громадянину. Однак, деінде зустрічаються такі медичні терміни, які є зрозумілими лише для тих, хто є дотичним до цієї галузі. Наприклад: «**Цифрова рентгенологія – прогресивний метод, який зменшує радіаційний вплив у порівнянні з попередніми апаратами і дозволяє у режимі скринінгу проводити не лише діагностику, а й обстеження з метою профілактики**. [Херсон онлайн, 8.01.2018]. Далеко не кожен може відразу зрозуміти, про що йде мова через наявність вузькоспеціалізованих термінів, тож, непідготовленому читачу такі матеріали важко сприймати.

Загалом, у мові херсонських електронних інтернет-виданнях трапляються такі групи лексики з галузі медицини:

- **позначення органів тіла людини та їх частини**: *голова, кров, мозок, м'язи, організм, пульс, серце*. Для цієї групи однією з найпоширенішою є лексема «**серце**». Її використовують як у прямому значення: «**На 87-му році життя його серце після важкої тривалої хвороби перестало битись**» організм [ПК, 5.04.2017], так і у переносному: «**Серце музейної бапти – годинник, який пульсує, відраховуючи роки життя міста**» організм [Херсон сіті, 11.03.2017]. Метафоричне значення слова «**серце**», що є синонімом до слова «**центр**», виконує роль підсилення думки автора. А у такому реченні, як «**Таке враження, що більше трьох місяців у центрі Києва таборував озброєний до зубів, як виявилось, «притон»**», [Новий день, 7.03.2018] словосполучення «**озброєний до зубів**» використовується у значенні «повністю забезпечений зброєю» й надає тексту емоційне забарвлення;
- **назви хвороб, симптомів**: *алергія, болячка, виразка, головний біль, інфекція, перелом, рана, шизофренія тощо*: «**Поряд з Юлією її родичка, жінка показує в мобільному фото Влада, як він виглядає зараз – голова, як м'яч, обличчя у крововиливах, саднах та синцях, очі не відкриваються**» [Новий день, 13.03.2018]; «**Ліки для хворих на бронхіальну астму, цукровий діабет та серцеві захворювання будуть безкоштовні**» [Херсон сіті, 13.04.2017].

Дітей із синдромом Дауна зазвичай називають «**сонячними**», бо вони зазвичай дуже доброзичливі, відкриті і наївні: «**Сім ї, в яких народиться «сонячна» дитина, отримують інформаційну підтримку**» [Херсонщина за день, 18.12.2017];

- **назви ліків, медичних апаратів**: *мікстура, пігулка; апарат штучного дихання, рентген*: «**Майже 16 млн гривень депутати можуть виділити на фінансування медицини. Зокрема, 9 млн гривень – на медикаменти для закладів охорони здоров'я**

(*тромболітики, кардіостимулятори*) та 6,9 млн гривень на придбання *рентген-апарату* для міської лікарні ім. О.С. Лучанського» [Херсон сіті, 2.02.2018];

- **назви медичних і хірургічних втручань:** *операція, терапія, щеплення*: «Лише 50% депутатів Генічеської районної ради вчасно пройшли *флюорографію*, а тільки у 30% є *щеплення*» [ППК, 4.02.2018];

Характерною особливістю медичної лексики є те, що її вживають як і у новинах зі сфери медицини, так і у кримінальних, суспільно-політичних матеріалах.

Наприклад, «*Саме Херсон став корком, який заткнув з одного боку Крим, а з іншого боку – розірвав Одесу й Донецьк і не дав цій «раковій пухлині» розповсюдитися*» [Херсон сіті, 22.02.2018]. Ми бачимо як медичний термін «**ракова пухлина**» вживається у тексті політичного спрямування. У цьому контексті «**ракова пухлина**» розуміється як певне суспільно-політичне явище чи процес, який має руйнівний характер для державного устрою, територіальної цілісності, суверенітету країни.

Інший приклад: «*Поліетиленова чума на Херсонщині. Як зупинити безумство?*». Термін «**чума**» застосовується з емоційно-експресивною метою. А саме: звернути увагу читача на проблему поліетиленових виробів, які несуть загрозу для навколишнього середовища.

Використовується медична термінологія в публіцистичному тексті і з метою вираження іронії автора: «*Хотілося б помилятися, але що для себе може винести з кінотеатру людина, над якою під час перегляду стрічки про реальні події верх бере **жувальний рефлекс?***» [Новий день, 19.12.2017].

Отже, медичні терміни, потрапивши до суспільно-політичного контексту, набувають конотативного значення, тобто емоційної забарвленості;

- **назви професій медичних працівників та осіб, що потребують їх допомоги:** «*Після того, як вперше за три десятиліття вдалося «вибити» цілий парк автівок для **медиків**, вірять у це і самі **люди в білих халатах**, і їхні **пацієнти***» [Новий день, 25.01.2018]. У реченні використано 2 терміни цієї лексичної групи: *медик*, *пацієнти* та перифраз *люди у білому халаті*, тобто медичні працівники. Або: «*Незабаром громади матимуть п'ятьох дипломованих **лікарів** і одного **анестезіолога***» [Херсонці, 20.03.2018].

3) мистецька лексика: у досліджуваних інтернет-виданнях можна виділити такі основні групи зі сфери культури та мистецтва:

- **театральні терміни:** *амплуа, анилаг, буфонада, вистава, репертуар*. Наприклад, «*В її **репертуарі** дуже багато віршів та пісень, присвячених захисникам, Україні, непростій ситуації, в якій вона опинилася*» [ППК, 15.11.2017]; «*В обласному академічному музично-драматичному театрі імені М. Куліша херсонському глядачеві була представлена публіцистична **вистава** «Свідощтво про життя»*» [Херсон сіті, 21.02.2018].

Ці терміни вживають не тільки для інформування про події, що пов'язані з театральною діяльністю. Для прикладу, візьмемо такий термін, як **амплуа**. Його використовують як у новинах культури: «*Суворі **загартовані** чоловіки побували у незвичному для себе **амплуа** – на камеру їм доводилося не приховувати свої емоції: усміхатися, проявляти ніжність і тепло*» [Херсон сіті, 13.10.2016], так і у політичних інформаціях: «*Депутат облради та заступник голови ОДА Євген Рищук та перший заступник голови облради Василь Зеленчук вирішили спробувати себе в новому **амплуа***» [ППК, 16.12.2017].

Наприклад, термін «**анилаг**» здебільшого використовується у новинах театру: «*У театрі-кафе зібрався **анилаг**, а після закінчення ще довго лунали вигуки «браво»*» [Херсонці, 5.10.2017] та інколи вживається як засіб вираження негативного ставлення автора медіатексту до певного явища: «*Негода влаштувала «**анилаг**» у Херсонському травмункті*» [Новий день, 2.03.2018].

У мові херсонських інтернет-виданнях також побутує словосполучка «**театр абсурду**» – це абсурдистський напрямок у західноєвропейській драматургії й театрі, який виник у

середині ХХ століття. Однак, у ЗМІ його вживають зовсім з іншим значенням, а саме: на позначення тих фактів, явищ, дій, які позбавлені логічного зв'язку. У мові ЗМІ цей театральний термін вживається у значенні «нісенітниця, безглуздя». Наприклад: «У світлі рішення ЦВК та відкриття кримінальних проваджень навряд чи партіям вдасться так легко знайти бажаних зіграти «головні ролі» у театрі «абсурду» [Херсонці, 9.10.2015].

Як ми переконалися, працівники ЗМІ активно послуговуються мистецькою, зокрема театальною, термінологією задля того, аби виклад матеріалу був більш переконливим та викликав у реципієнтів відповідні емоції.

– **музична термінологія**, в межах якої ми виокремили такі групи:

а) музичні інструменти та їх деталі: *альт, арфа, бандура, бубон, дека, дрімба, кілок, клавіша, кобза, струна, шийка, язичок:* «Відомий інструментальний дует «Таїна» (у складі: Леся Пазушенко – **домра** та Марія Морозова – **гітара**) відвідав з концертом навчально-виховне об'єднання (НВО) «ХАБАД» [Херсонці, 14.02.2017].

Російський народний щипковий інструмент із дерев'яним корпусом трикутної форми й трьома (раніше двома) струнами **балалайка** інколи вживається у публікаціях для передання оціночного судження, як правило, воно не позитивного спрямування, адже асоціюється з країною-агресором – Російською Федерацією: «Нас чомусь сприймають, Східну Європу, як територію, де ходять п'яні матроси, ведмеді, **балалайки** і дівчинка Маша» [Херсонці, 9.10.2017];

б) професії, спеціальності, амплуа: *акомпаніатор, акордеоніст, бандурист, басист, віртуоз, гітарист, кобзар, органіст, скрипаль, хорист* тощо: «Американський **диригент** допоможе школярам Херсонщини розкрити музичні таланти» [ПК, 9.12.2017].

Виокремимо термінологічну лексему «**віртуоз**», який має такі значення: 1. Виконавець, який досконало володіє технікою свого мистецтва. 2. Людина, що досягла найвищого ступеня майстерності в якійсь справі [1, с.189]. Він використовується:

– у **спортивних новинах:** «Не менш **віртуозними майстрами** гонок були і жінки, які майстерно тримали «байки» на складній трасі» [Херсон ситі, 5.04.2017]. Мова у публікації йде про Чемпіонат України з мотокросу, який відбувся у 2017 році в Олешках.

– у **кримінальних:** «Так чи інакше, а тепер «**кишеньковий віртуоз**» сяде в одинадцять» [Херсонці, 24.12.2015]. Слово «**зłodій**» автор публікації вирішив замінити на «**віртуоз**» задля надання тексту експресивності.

в) назви співацьких голосів та їх регістрів: *альт, баритон, бас, дискант, драматичний тенор, колоратурне сопрано, ліричний тенор, фальцет* тощо: Педагоги з вокалу відзначають, Василь був володарем рідкісного оперного голосу – **контратенора**, що межує між жіночим **контральто** та чоловічим **тенором** – **альтіно** [Новий день, 1.02.2018];

г) назви музичних колективів та їх груп: *ансамбль, джаз-оркестр, дует, капела, оркестр, тріо, тріості музики* тощо.

«Херсонців запрошують на творчу зустріч, майстер-клас та концерт **оркестру** військово-повітряних сил США» [Херсон ситі, 25.10.2017]; «Участь у концертній програмі найкращих виконавців ХІ дитячого фестивалю бандуристів «Таврійські зустрічі» 22-го серпня буде приймати **дует** V&V Project» [ПК, 19.07.2017].

Термін «**дует**» також використовується у новинах, в яких інформується про кримінальні події: «Помітивши автівку з мигавками, **дует** кинувся стрімко наживати п'ятами, покинувши «здобич» [Новий день, 15.03.2018];

г) назви видів, жанрів, різних галузей музики: *баркарола, веснянка, гімн, інтермецо, колискова, романс* тощо.

«Сьогодні ввечері виступатиме наш повний оркестр. Ми будемо виконувати всі стилі музики: **рок-н-ролл, поп, джаз, класику**» [ПК, 26.10.2017];

д) слова на означення представників мистецьких угруповань, моделей, переможців конкурсів: *відеокліп, інсталяція, майстер-клас, постер, фотомодель, хіт-парад* тощо: «Глядачі телеканалу «Твій плюс» не тільки дивилися **відеокліпи** всіх учасників,

але мали змогу підтримати свого фаворита за допомогою смс-голосування» [Херсон сіті, 20.04.2017]; «У Херсоні відкриться громадська **інсталяція** про події Євромайдану» [ПІК, 15.02.2018]; «Хвороби опорно-рухового апарату, органів зору, внутрішніх органів і ЛОР-захворювання посідають перші місця у **«хіт-параді»** патологій у дітей шкільного віку в Новій Каховці» [Херсонці, 27.04.2017]. В останньому прикладі музичний термін **«хіт-парад»** має конотативне значення, адже використовується як засіб негативного ставлення до описуваного явища.

Часто поняття **«термін»** ототожнюють із поняттям **«професіоналізмами»**, що є неправильним. Адже термін – це слово або словосполучення, яке конкретно вказує на поняття певної галузі знань, й є стилістично-нейтральним. У свою чергу професіоналізми, використовуючи в усному мовленні працівників певної сфери, містять у собі емоційне забарвлення, і як наслідок, можуть порушувати мовні норми. Однак, частина професіоналізмів досить широко почала вживатися у мові ЗМІ як засіб передачі певного колориту. Так, у мові інтернет-видань використовуються **професіоналізми комп'ютерників**: «Сервер обласної ради був зламаний повністю іншими **хакерами** півроку тому і нікому до цього немає діла». Хакер – це програміст, який зламує програми; **професіоналізми економістів**: «За його словами нова система закупівель скоротить, а потім й зовсім знищить корупцію і **відмивання грошей**» [Херсонці, 6.09.2017]; **професіоналізми спортсменів**: такий заголовок до публікації використало одне із місцевих інтернет-видань: «**Золоті**», «**срібні**» та «**бронзові**» **рибки** Херсонщини» [Набережная, 17.03.2018]. «Рибками» у спорті називають людей, що професійно займаються плаванням, тобто плавців. Прикметники «золоті», «срібні» та «бронзові» вказують на те, яку медаль отримав плавець: золоту, срібну чи бронзову. Ми бачимо, як за допомогою професіоналізмів журналіст зробив заголовок до матеріалу лаконічним, проте змістовним та експресивним.

Також зустрічаються і **професіоналізми військових**: «На Херсонщині **«калаш»**, загублений військовослужбовцем, знайшли за 200 м від наметового табору частини» [Херсон сіті, 6.05.2017]. Калаш – це скорочення словосполучення «автомат системи Калашникова»; «У показових виступах також взяв участь і **спецназ** прикордонників, оперативно **«відпрацювавши»** перехоплення і знищення терористів» [Херсон сіті, 12.10.2016].

Знайшли ми і приклад вживання професіоналізму, який властивий мові працівників **педагогічної галузі**: «Вже третій рік поспіль знаменитість знайшла у своєму щільному графіку **«вікно»** між творчою діяльністю та приїхала до рідного Херсона, щоб задекларувати свої статки за минулий рік» [Херсон сіті, 16.03.2017]. «Вікно» у мовленні педагогів означає велику перерву в заняттях, коли відміняється або не передбачена розкладом певна лекція, урок. У даному випадку професіоналізм використовується у не прямому своєму значенні, автор вирішив використати його у такому трактуванні: «невеличка перерва, вільна хвилинка».

Отже, розглянувши стилістично марковану лексику у мові інтернет-ЗМІ, ми наголошуємо, що названі мовні одиниці увиразнюють текст, надаючи йому офіційності чи урочистості, або іронічності та сатиричності.

Найуживанішою у мові ЗМІ є термінологічна лексика, адже терміни позначають явища усіх сфер діяльності (наукової, медичної, спортивної тощо). Як правило, термінологічна лексика виконує у публіцистичному тексті номінативну функцію. Однак, все частіше у мові ЗМІ вона детермінологізується й починає виконувати стилістично-експресивну, надаючи публікаціям певного колоритно-емоційного звучання. Таким чином, у свідомості читача виникають відповідні емоції, які налаштовують його на певне сприйняття тих чи інших подій.

Професіоналізми використовуються у публікаціях для передачі колориту певної сфери діяльності або для створення сатиричного ефекту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / [М. І. Голянич, Р. І. Стефурак, І. О. Бабій]; за редакцією М. І. Голянич. – Івано-Франківськ: видавець Голіней О. М., 2011. – 268 с.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови / П. С. Дудик – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.
4. Кожина М. Н. Стилїстика русского языка / М. Н. Кожина, Л. Р. Дускаева, В. А. Салимовский. – Москва: Флінта, 2008. – 462 с.
5. Мацько Л.І. Стилїстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
6. Стилїстика української мови: навчально-методичний посібник / [упорядники: А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. – 172 с.
7. Харитоненко О. І. Особливості функціонування офіційно-ділового стилю в ЗМІ: на замітку редакторів Харитоненко О. І. // Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: Матеріали науково-звітної конференції викладачів кафедри журналістики Інституту української філології та літературної творчості ім. А. Малишка НПУ ім. М. П. Драгоманова: збірник наукових доповідей / Інститут української філології НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Випуск II. – К.: Ореол-сервіс, 2013. – С. 52-58.

Olena Karabuta

THE FUNCTIONING OF THE TERMS AND PROFESSIONALISM
IN THE MEDIA LANGUAGE IN KHERSON

The article clarifies the peculiarities of the media language, points out that the media language is a general tendency towards the democratization of the journalistic style, using foreign words are intensified, the metaphorization is increased, personality traits are amplified in the speech, the level of the culture of the speech decreases.

The article's materials state that the modern development of the journalism is characterized by the active introduction into the language media texts' terms from various branches of science, technology, medicine, sport, art, etc. This is due to these changes in the economic, socio-political, scientific process, which reproduce the emergence of new words and as a result, they begin to function in the media language. As a rule, using of this or that term depends on which branch of science is mentioned in the journalistic text.

However, far from the timing always performs a nominative function in the mass media, they are increasingly used to provide emotional sounding publications.

The article analyzes the functioning of the terminological units of such lexico-semantic groups in the Kherson Internet publications like as sport, medical and artistic. Each group has its own thematic microgroups, it is found out that the terminological vocabulary performs a nominative function in a journalistic text, but increasingly in the media language it determinologizes and begins to perform a stylistically expressive function, giving the publications a certain colorful and emotional sound.

In addition, the article focuses on the using of professionalism in the media language which contains an emotional color, and as a consequence, may violate language norms.

Key words: stylistically marked lexical units, term, professionalism, emotional coloring.

Елена Карабуга

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ТЕРМИНОВ И ПРОФЕССИОНАЛИЗМОВ
В ЯЗЫКЕ СМИ ХЕРСОНЩИНЫ

В статье выяснены особенности языка средств массовой информации, обращено внимание на то, что в языке СМИ прослеживается общая тенденция к демократизации публицистического стиля, активизируется употребление иностранных слов, повышается

метафоризація, посилюються особливості в мові, знижується рівень культури мови.

В матеріалах статті утверджується, що сучасне розвиток публіцистики характеризується активним введенням в мовну тканину медіа-текстів термінів з різних областей науки, техніки, медицини, спорту, мистецтва. Обумовлено це змінами в економічному, суспільно-політичному, науковому процесі, які провокують появу нових слів, і як наслідок, вони починають функціонувати в мові ЗМІ. Як правило, використання того чи іншого терміна залежить від того, в якій області науки говориться в публіцистичному тексті.

Однак, далеко не завжди терміни виконують в мас-медійному тексті номінаційну функцію, все частіше їх використовують для надання публікаціям емоційного звучання.

В статті проаналізовано функціонування в херсонських інтернет-видаваннях термінологічних одиниць таких лексико-семантичних груп, як: спортивна, медична, художня. В кожній групі виділені свої тематичні мікрогрупи, встановлено, що термінологічна лексика виконує в публіцистичному тексті номінаційну функцію, але все частіше в мові ЗМІ вона детермінологізується і починає виконувати стилістично експресивну функцію, надаючи публікаціям певного колоритно-емоційного звучання.

Крім того, в статті звернено увагу і на використання професіоналізмів в мові ЗМІ, які наділені емоційною окраскою, і як наслідок, можуть порушувати мовні норми.

Ключові слова: стилістично марковані лексичні одиниці, термін, професіоналізм, емоційна окраска.

УДК 81'276.3

Світлана Климович,
Світлана Мартос
(Херсон)

АБРЕВІАЦІЯ ТА СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК СПОСОБИ ТВОРЕННЯ МОЛОДІЖНИХ СЛЕНГІЗМІВ

У статті проаналізовано аббревіацію і композицію як способи номінації в субмові молоді. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю ґрунтовних праць, присвячених явищам і процесам словотворення жаргонно-сленгових страт. Автори зазначають, що субстандартна дериватологія має цілий спектр своїх особливостей, що властиві іншим складникам національної мови. Стверджено, що молодіжному сленгу притаманні явища аббревіації, коли статусу складноскорочених слів набувають загальноживані слова, та деаббревіації – альтернативного, оригінального розшифрування аббревіатур, які вже зафіксовані в літературній мові. Особливістю студентського сленгу є творення складноскорочених слів від назв навчальних предметів, найменувань видів навчальної діяльності, назв студентів певних факультетів тощо. Певна частина літературних аббревіатур переосмислена в молодіжному сленгу, зокрема у шкільному жаргоні. Відзначено й таке своєрідне явище як розшифрування літер, якими позначені класи в школі. Доведено, що гумористична експресія виникає при зіткненні загальновідомого змісту аббревіатури і специфічного сленгового тлумачення. У статті досліджено особливості словоскладання як способу творення молодіжних сленгізмів. У молодіжному сленгу Херсона представлені тільки композити-іменники, інших частин мови не виявлено. Найбільшими за кількістю